

Ім'я користувача: Кафедра академічного естрадного вокалу та звукор... ID перевірки: 1009424943

Дата перевірки: 30.11.2021 11:26:03 EET Тип перевірки: Doc vs Internet

Дата звіту: 30.11.2021 11:27:41 EET ID користувача: 100004420

Назва документа: Магістерська_Сівкова (відредаговано 30 11)

Кількість сторінок: 39 Кількість слів: 9629 Кількість символів: 67698 Розмір файлу: 84.96 KB ID файлу: 1009441707

2% Схожість

Найбільша схожість: 0.51% з Інтернет-джерелом (<https://vogue.ua/ua/article/culture/kino/5-interesnyh-faktov-pro-film...>)

2% Джерела з Інтернету

43

Сторінка 41

Пошук збігів з Бібліотекою не проводився

1.23% Цитат

Цитати

12

Сторінка 42

Не знайдено жодних посилань

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи

1

ВСТУП

Актуальність теми творчого проєкту. Кіно лишається одним із найпопулярніших видів мистецтва у сучасному світі. Воно є не лише одним із видів розваг та цікавим проведенням вільного часу. Кіно впливає на свідомість людини. Кінематограф сьогодні – це цілісний соціальний інститут, що здійснює вплив на життя суспільства, формуючи свідомість глядача. У свою чергу, суспільство чекає від кінематографії нових досягнень та вдосконалення: проривних технічних прийомів, ще більш якісної графіки, покращення картинки та найактуальніших спецефектів, креативності ідей та нової інтерпретації вже відомих всім сюжетних ліній. Таким чином, існує постійний безперервний зв'язок між суспільством і світом кіно. Розвивається суспільство – розвивається кіно. І так само на високому рівні, у постійному русі і в процесі розвитку і удосконалення має існувати і музична складова кіно, адже без якісної, вдало підібраної та написаної музики сьгоднішнє кіно уявити вже неможливо.

На сьогоднішній день, в епоху масового постмодерністського кінематографа (2-га половина XX – початок XXI століття), саундтрек представляє значне культурне явище, як за обсягом, так і за впливом. Кінокомпозитори збагатили мову сучасної масової культури: різноманітні інновації музичної мови XX ст. стали відомі за межами академічної музики та увійшли до лексики популярної західної музичної та аудіовізуальної культури багато в чому завдяки кінематографу. Серед них мінімалізм та постмінімалізм, сонорика, електронні, конкретні та конкретно-інструментальні тембри, техніки художнього звукозапису та обробки звуку. З'явилося явище саундтреку, як окремого жанру, який існує за межами кінофільмів і підсилює роль і вплив кінотвору на глядача. Ми розглянемо саундтрек, як елемент медіатексту, як самостійну одиницю, та як жанр, що утворився не так давно і зайняв своє місце у сучасній музичній культурі. На прикладі різножанрових кінофільмів ми розглянемо ознаки та визначимо роль саундтреків у кожному з них та проаналізуємо концерт до творчого проєкту на тему: «Музика і кіно: оригінальні саундтреки».

Метою творчого проєкту є дослідження оригінального саундтреку, як жанру у кіномистецтві.

Поставлена мета передбачає розв'язання наступних **завдань**:

- дослідити роль музики у кіномистецтві та їх взаємозв'язок;
- на основі аналізу наукової літератури, розкрити суть і поняття саундтреку;
- розглянути історичні передумови виникнення такого явища, як саундтрек;

- охарактеризувати особливості та жанрову специфіку саундтреку;
- провести музичний концерт на обрану тему творчого проєкту.

Об'єктом дослідження в творчому проєкті є жанр саундтреку в сучасному кінематографі.

Предметом дослідження в творчому проєкті є оригінальні саундтреки з відібраних для програми творчого проєкту кінофільмів.

Практичне значення творчого: використання саундтреків із обраних кінофільмів для виконання у концертній програмі.

Матеріалом дослідження в творчому проєкті є відеозаписи обраних українських та зарубіжних кінофільмів та аудіозаписи та концертні виконання оригінальних саундтреків до них.

Теоретичною базою дослідження в творчому проєкті є теоретичні матеріали, наукові статті, публікації, інтерв'ю та блоги на тему музики і кіно, кіномузики та саундтреків до кінофільмів.

Апробація результатів творчого проєкту. У рамках творчого проєкту було заплановано, організовано та 20 листопада 2021-го року у концертному залі «Universum Hall» проведено мій сольний концерт, присвячений обраній темі: «Музика і кіно: оригінальні саундтреки». Також було взято участь у IV Всеукраїнській конференції «Мистецтво естради: проблеми виконавської практики, системи освіти й наукових досліджень» із доповіддю на тему: «Музика і кіно: оригінальні саундтреки».

Публікації: Сівкова Н. В. Музика і кіно: оригінальні саундтреки. *Мистецтво естради: проблеми виконавської практики, системи освіти й наукових досліджень*. Матеріали Четвертої Всеукр. наук.-практ. конф. Київ, 18 лист. 2021 року. Київ: КМАЕЦМ, 2021

Структура роботи: дана робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та п'яти додатків. Загальний обсяг роботи становить 64 сторінки, з них основного тексту – 42 сторінки.

РОЗДІЛ 1

ЖАНР САУНДТРЕКУ В СУЧАСНОМУ МИСТЕЦТВІ

За кожним чудовим фільмом або телевізійним шоу стоїть блискучий саундтрек, який робить готовий продукт вражаючим і культовим. Музика саундтреків займає фундаментальне місце в кіно і на телебаченні: вона створює напругу, вчить глядача відчувати, і дарує незабутні моменти, які закарбовуються в пам'яті. Термін «оригінальний саундтрек» або англійська аббревіатура «OST» останнім часом використовується досить часто у медіапросторі та у повсякденному житті та асоціюється з кіно чи відеоіграми.

Поняття «саундтрек» визначається в словниках, як: «фонограма, звукова доріжка (зазвичай до фільму)» [13, с. 1295], «музичний супровід до фільму, вистави, комп'ютерної гри тощо» [1], «музика, яка відтворюється під час фільму чи телевізійної програми, або носій з цією музикою» [51].

Профільні компанії, що займаються саме написанням саундтреків на замовлення (а зараз цей рід діяльності стає все більш популярним та затребуваним) дають наступне визначення саундтреку: «саундтрек до фільму – це добірка записаних пісень, які супроводжують фільм. Ця музична добірка може включати оригінальні пісні або вже існуючі пісні, які відтворювалися під час фільму або були спеціально записані для фільму.» [52].

Саундтреки або OST – це не просто музичний супровід до фільму, комп'ютерної гри чи мультфільму, це їхня невід'ємна частина. Вони йдуть за сюжетом, розставляють акценти, роблять твір більш виразним та емоційним.

Отже, оригінальний саундтрек (англійською «original soundtrack», де «original» – оригінальний, «sound» – звук, а «track» – доріжка, тобто «оригінальна звукова доріжка») – це музичний супровід до фільму, телесеріалу, телешоу, мюзиклу, комп'ютерної гри та навіть аудіокниги. Саундтреками також прийнято називати альбом, який містить треки із представленого музичного супроводу.

Саундтреком називають як запис одного спільного звукового файлу, що включає в себе і пісні, і окремо написані інструментальні композиції/епізоди до фільму, і звукові ефекти, і інколи навіть діалоги, так і окремі збірки пісень з фільму або навіть окремі музичні композиції.

Спочатку вони створювалися виключно як супровід до фільму, але сьогодні можуть вважатися самостійними творами. Не дивно, що їхні творці отримують престижні музичні премії, а музика починає жити окремо від фільму і стає популярною. Саундтреки все частіше стають окремим елементом популяризації та реклами фільмів. Глядачі буквально женуться за саундтреками до нових популярних прем'єр. На саундтреки починають робити кавери, їх вирізають із звукової доріжки ще до «офіційного виходу»

на екрани, їх «ловлять» на самому показі в кінотеатрі за допомогою додатку у смартфоні. Таким чином, музичні твори підвищують впізнаваність кіно, мультфільмів або відеоігор. Вони можуть ставати улюбленими треками навіть для тих, хто не дивився фільм чи не грав у відеогру – і, закохавшись у пісню, людина обов'язково захоче сходити на фільм чи пограти у гру, в якій почула трек, що так сподобався.

Різновидами саундтреків у кіно є: **фонова музика з фільму**, телевізійного серіалу або відеогри без голосу; саундтрек **МУЗИЧНОГО фільму** або **МЮЗИКЛУ** з виконанням пісень голосом; збірка пісень різних виконавців, які зустрічаються у кінострічці (також може містити діалоги персонажів із фільму, що спеціально додані в альбом).

В саундтреки входять: пісні, як правило, відомих виконавців і гуртів, які були написані не для конкретного фільму, або, інколи – саме для нього; пісні, що виконують герої у фільмі; окремі музичні елементи, патерни/ певні звуки та шуми, які музичні продюсери купують в спеціальних аудіо-стоках; оригінальна музика композиторів (оркестрові записи, інструментальний супровід), що створена спеціально для кінострічки, телесеріалу або відеогри, це ще називають «OST Score» (в перекладі з англійської мови означає «партитура»). Найчастіше це музичні композиції, в яких відсутні текст і вокал, що посилюють емоційне сприйняття окремих моментів і роблять відео більш видовищним.

Наразі є багато відомих композиторів, що працюють саме над створенням музики до кінофільмів. Це і Джон Вільямс (композитор, автор музики до таких фільмів, як «Зоряні війни», «Гаррі Поттер», «Індіана Джонс», «Щелепи», безлічі телесеріалів та навіть Олімпіад), і Трент Резнор (автор саундтреків до фільмів «Дівчина з тату дракона», «Соцмережа», «Загублена», комп'ютерної гри «Doom»), і Том Холкенборд (саундтреки до фільмів «Шалений Макс», «Бетмен проти Супермена», «Дюнкерк»), і Енніо Морріконе (написав музику для фільмів «Мерзенна вісімка», «Хороший, поганий, злий», «Одного разу в Америці», «Легенда про піаніста» та багато

інших), серед українських імен можна назвати Валентина Сільвестрова (саундтрек до фільмів «Сад Гетсиманський», «Чеховські мотиви», «Настроювач», «Грачі», «Білі хмари» та ін.), Аллу Загайкевич (музика до фільмів «Мамай», «Поводир», «Олігарх», «Ілюзія існування», «Тисьменниця» та ін.), Антон Байбаков (саундтрек до фільмів «Українські шерифи», «Бранці», «Зелена кофта» та ін.).

Саундтреки також розрізняються за способом створення. До першого виду відносять «офіційний саундтрек» (коротко OST от англ. Original Soundtrack) – це музикальний альбом, який може включати в себе, як оригінальну музику композиторів (написану спеціально для конкретної кінострічки), так і популярні пісні, що звучать у фільмі, але написані не для нього. Іноді він може містити діалоги озвучених персонажів, звукові спецефекти та шуми, які були застосовувані під час озвучування матеріалу. Також, він може бути випущений у вигляді окремого альбому. Але часто, з комерційних міркувань, обмежуються випуском, який містить декілька спеціально написаних композицій або не містить їх зовсім. Крім офіційних альбомів, які випускають виробники оригінального саундтреку, існують аматорські збірки музики, що звучить у матеріалі, які були зібрані з різних джерел та сторонніх альбомів. Подібні саундтреки називають неофіційними (англ. unofficial).

Сьогодні музика розвивається: виконавцям і музикантам допомагають у цьому інструменти, нові технології, хороша репетиційна база. Значення музики в кіно неможливо переоцінити. Адже завдяки їй створюється тісний зв'язок з картиною, яка дозволяє нашій фантазії розігратися, ще більше зануритися в атмосферу фільму, пережити всі ключові моменти. Роль музики в кіно прирівнюється до ролі зорової сфери. Можна сказати, що від звукових факторів залежить успіх і сприйняття майбутньої картини.

Ще до того, як у кіно був розмовний діалог, з'явилася музика. Під час ери німого кіно (1894-1929) у фільмах не було записаного синхронізованого звуку. Натомість діалоги з'являлися на коротких титульних картках поміж

кадрами. Щоб заповнити відсутність звуку, живі оркестри або штатні піаністи виконували музику під час перегляду фільму. Жива музика була потрібна з двох причин: по-перше, музика маскувала жахливий шум проекторів, а по-друге, давала глядачам відчуття реальності. Вони могли вийти за межі 2D-аспекту фільму і зануритися в дію, створену поєднанням звуку та зображення.

Вибір музики, яку грали штатні піаністи та оркестри, варіювався від кінотеатру до кінотеатру. Подібно до музики, яка використовується в кіно сьогодні, популярні хіти того часу можна було почути в кіно, якщо піаніст вирішив зіграти пісню, яка всім знайома. Штатним піаністам чи оркестру також іноді давали попередньо відібрану музику від кінопрокатників, які розсилали пропозиції, яку музику слід грати – наприклад, якщо була сцена погоні, піаніст грав у швидкому темпі, якщо герой виходить на екран, грає тріумфальний твір. Оригінальні партитури для фільмів також створювалися до розмовного діалогу. Французький німий фільм «Вбивство герцога Гіз» (1908) був першим фільмом, у якому це було зроблено, а партитуру написав не хто інший, як легендарний французький композитор Каміль Сен-Санс.

З появою в 1930-х роках «токі» (фільми з розмовними діалогами) музичний акомпанемент у формі штатних піаністів та оркестрів почав повільно відмирати. Однак це зробило можливим створення оригінальної партитури, тепер кінокомпозитори могли створювати конкретну музику, яку можна було використовувати під час показів. Перший фільм, у якому використано повністю оригінальну партитуру, був написаний композитором Максом Штайнером для класики «Кінг-Конг» (1933).

Оригінальні партитури (музичний супровід) фільму дозволили продюсерам повністю контролювати те, як фільм викликає у глядачів. Завдяки ідеально підібраній партитурі, яка вказує, як глядачі повинні реагувати – наприклад, створювати напругу під час сцени дії за допомогою

швидко розвиваючої мелодії – фільми могли мати той ефект, якого бажали продюсери.

А все тому, що музика має величезний вплив на нашу свідомість та сприйняття. У чому ж сила саундтреку? Саундтрек добре запам'ятовується. Він забезпечує миттєве розпізнавання фільму. Почувши музику після перегляду кіно по радіо, в машині або деінде, глядачі обов'язково впізнають її і згадують фільм та, скоріш за все, навіть момент, в якому трек звучав. Отже, фільм згадується кожного разу, коли музичний твір з нього лунає по телевізору, радіо чи також в інших фільмах.

Ось, наприклад, класичний саундтрек «The Graduate» (1968), який складається переважно з треків Саймона і Гарфункеля та інструментальних композицій американського композитора Дейва Грусіна. Альбом містить музику Simon & Garfunkel, яка передувала виходу фільму, наприклад, їхній хіт «The Sound of Silence», і глядачі миттєво згадують фільм, коли чують пісні з саундтреку. Трек «Mrs Robinson» миттєво впізнається як тематична пісня «The Graduate», і відразу ж згадується кокетлива місіс Робінсон. Доречі, платівка виграла премію «Греммі» в категорії «Найкращий саундтрек для візуальних медіа» [25]. Подібно до того, як цитати з фільмів можуть зробити фільм незабутнім, ту саму функцію виконує і текст пісні.

Саундтрек може бути культовим. Якісний саундтрек може не лише створити незабутній момент для глядачів, але й надихнути ціле покоління режисерів написати партитуру для фільмів і телебачення.

Одним з найбільш культових саундтреків до фільму, коли-небудь створених, є оригінальний саундтрек до фільму Альфреда Хічкока «Психо» (1960), який написав Бернард Херрманн. Момент, де звучить та сама, яку неможливо забути, музика фільму звучить під час сцени вбивства в душі,

коли від верещання скрипки, від цих скрипучих звуків, просто стигне кров. За словами Майкла Брука, куратора Screenonline Британського інституту кіно, музика була надзвичайно важливою для створення жахів. У розмові з BBC він сказав, що в передпоказі фільму без музики, сцена з душем не викликала особливих емоцій серед глядачів. Однак із пізнішим додаванням скрипок «люди просто зіскочили зі своїх місць» від жаху [35].

Використання музики для виклику відчуття жаху стало знаковим і надихнуло інші саундтреки до фільмів, наприклад «Щелепи» Стівена Спілберга (1975). Однак музика із сцени з душем із «Психо» також була повторно використана у фільмах та на телебаченні, щоб стати втіленням справжнього жаху. Наприклад, в таких фільмах, як «Новий кошмар» Уеса Крейвена (1994) і темна анімаційна історія Тіма Бертон «Кораліна» (2009), а також у популярних телевізійних шоу «Сімпсони» і «Друзі» і у відеоіграх, таких як "The Sims". Отже, як показує нам сцена з музикою в душі з «Психо», один саундтрек може стати втіленням і кліше жанру.

Саундтрек викликає емоції. Музика може мати потужний ефект в керуванні емоціями та реакціями аудиторії. Якщо уявити собі «Щелепи» без чергування нот «e» та «f», використовуваних для створення звуку «тун-тун-тун-тун», чи буде з появою риби в кадрі той самий жакликий ефект присутності та відчуття несамогового страху? Ймовірно, ні. Саундтрек викликав справжній жах перед акулою і зробив цей фільм культовим [45].

У той час як створення оригінальної музики може продукувати емоції, драму та напруження, кінокомпозитори також можуть викликати емоції глядачів, використовуючи наявну музику, до якої аудиторія вже прив'язалася емоційно. Наприклад, саундтрек «Початок» (2010), який навмисно використовує пісню «Non, Je Ne Regrette Rien» Едіт Піаф, створює у фільмі

саспенс (назва прийому у кіно для створення напруги очікування та невизначеності, відчуття, що ось-ось щось станеться), а також робить відсилку до попередньої ролі Маріон Котійяр у біографічному фільмі про Піаф [47].

Саундтрек може бути частиною готового продукту. Для багатьох режисерів музика також є частиною готового продукту створення шедеву кіно. Наприклад, режисери Баз Лурман і Квентін Тарантіно відомі тим, що створюють музику, яка ідеально вписується в їхні фільми. Баз Лурман славиться надзвичайно розкішними постановками, які буквально заворюють – від костюмів до музики, що супроводжує фільм. Такими ж декадентськими, як його фільми, є і його саундтреки. Його останній фільм «Великий Гетсбі» (2013) із надзвичайно розкішними декораціями та костюмами 20-х років включав зірковий саундтрек від Джея Зі, який став таким же знаковим, як і сам фільм. Згідно з музичним веб-сайтом Consequence of Sound, Баз Лурман і Джей Зі працювали над саундтреком разом понад два роки, намагаючись перекласти «чуття епохи джазу з роману Ф. Скотта Фіцджеральда на музичні еквіваленти нашого часу» [48].

Примітно, що режисер Квентін Тарантіно також вміло використовує саундтреки для створення своїх фільмів, згідно з Open Culture, Тарантіно, як повідомляється, покладається на музику, щоб допомогти йому втілити свої ідеї щодо фільмів: «Одна з речей, які я роблю, коли я починаю фільм, коли я знімаю фільм або коли у мене є ідея для фільму, – я переглядаю свою колекцію записів і просто починаю грати пісні, намагаючись знайти «особистість» фільму, відчутти дух фільму. Потім, «бум», врешті-решт я зіграю одну, дві чи три пісні, або одну пісню, зокрема: «О, це буде чудова пісня для початку фільма» [49]. Для цих режисерів музика відіграє

невід'ємну роль у загальному відчутті та потужності фільму. Вона виконує роль сюжетного пульта управління, переміщуючи дію та ідеально поєднуючись із рухом і діалогами на екрані.

Сила саундтреку, як тематичної пісні, є також комерційною.

Чудова тематична пісня дійсно може зробити фільм комерційно популярним і незабутнім. Багато з найкращих саундтреків кінофільмів також є найбільш продаваними альбомами, які займають перше місце в чартах у всьому світі. У 2013 році до довгоочікуваного саундтреку «Великий Гетсбі», хіт-паради американського журналу Billboard склали найуспішніші саундтреки, причому багато альбомів провели приголомшливу кількість тижнів на першому місці. Музика до кінофільмів після виходу в прокат самого фільму починає жити окремим життям. Своєю популярністю «кіномелодії» завдячують стрічці, адже асоціюються в слухача зі сценами з кіно чи улюбленими персонажами. Але буває так, що вони функціонують цілком автономно, і вже ніхто не згадає, звідки ті мелодії і хто їхній автор. Реліз саундтреку дає можливість глядачам володіти фрагментом фільму ще до того, як він буде випущений на офіційних мультимедіа-платформах, і мати можливість слухати музику знову і знову, згадуючи свої улюблені моменти із кінофільму.

Неймовірно зворушлива пісня Селін Діон «My Heart Will Go On» для «Титаніка» (1997) стала сенсаційним хітом, і дала можливість продати понад 50 мільйонів альбомів, а також виграти чотири «Греммі» та «Оскар» [50].

За допомогою тематичної пісні-бестселера створюється ажіотаж для фільму, і глядачі можуть забрати частину фільму з собою із кінотеатру.

Хоча музика саундтреків може дуже добре продаватися і зробити фільм комерційно популярним за межами кіно, музика також може стати частиною престижу фільму.

Знакова музична тема з фільму про Джеймса Бонда стала певною подією, коли багато всесвітньо відомих артистів на піку своєї кар'єри співали її і переспівували – такі відомі артистами, як Мадонна, Пол Маккартні та Тіна Тернер.

Однією з найуспішніших пісень Бонда була «Goldfinger» Ширлі Бессі для однойменного фільму 1964 року. За словами доктора Уеслі Бріттона, «дослідника Бонда», ця пісня здобула популярність заголовних пісень Бонда, ставши успіхом номер один, утвердивши композитора Джона Баррі як «генія Бонда», який зробив стрімко-зростаючою легендарну кар'єри Бессі.

В останньому з фільмів про Бонда під керівництвом Деніела Крейга тематичні пісні мали величезний успіх. Трек «Skyfall» 2015 року став першою піснею Бонда, яка отримала премію «Оскар», «Греммі» та «Золотий глобус», а англійська співачка Адель отримала «Оскар» за найкращу оригінальну пісню.

Чудові саундтреки пишуть не лише для кінофільмів; телебачення також використовує музику, щоб зацікавити глядачів емоціями драми та потужною партитурою, яка запам'ятовується глядачами.

Хоча телевізійна тематика не нова, оскільки зірки кіно, які отримали Оскар, тепер знімаються в телешоу, як-от Метью МакКонахі у «Справжньому детективі», включення приголомшливої оригінальної музики, схожої на саундтрек до фільму, вже є досить звичайним прийомом привернення уваги глядачів. З великими зірками та ще більшими бюджетами телевізійне виробництво тепер є чимось на кшталт мистецтва. Використання музики в серіалах демонструє, що музика не є предметом уваги для телебачення, але тепер вона також стає частиною загальної якості та виробництва серіалу, відзначеного нагородами.

Звісно, цікавим є і сам процес створення саундтреку. Процес включення музики до складу аудіовізуальних творів називається

синхронізацією, а люди, які курують цей процес, – музичними продюсерами. Музику можна спеціально замовити під певний проєкт або купити готову у правовласників. Після отримання монтажу серій, фільму чи телепередачі, музичний продюсер підбирає музику, яка підходить та вкладається до бюджету проєкту. Зазвичай цей процес влаштований так: режисер, продюсер чи монтажер знаходить референс — музику (наприклад, завантажену з Інтернету), яка чудово підходить під монтаж. І якщо ця композиція повністю влаштовує режисера, її можна спробувати купити – музичному продюсеру потрібно очистити права (дізнатися імена правовласників, надіслати їм заявку на використання музики у фільмі, дізнатися вартість очищення прав, погодити музику з продюсерами та укласти договори на використання музики у проєкті). Якщо не вдалося очистити референс через вартість або відмови правовласників у співпраці (що теж трапляється досить часто), необхідно підібрати музику на заміну виходячи з виділеного бюджету.

Іноді референси підбираються як приклад того, на що потрібно орієнтуватися, виходячи з бюджету. Це в якомусь сенсі полегшує завдання, а в якомусь – навпаки, ускладнює, оскільки досить складно підібрати адекватні заміни міжнародним хітам або схожу музику, яка б подобалась не менше.

Часто продюсери звертаються за написанням музики до незалежних композиторів і наймають їх на проєкт, іноді це можуть бути штатні композитори компанії. Вибір музикантів залежить від завдання: в одних випадках це має бути відомий (конкретний) композитор / група / артист, зі своїм вже впізнаваним стилем, в іншому – це необов'язково, співпрацюють з невідомими, але не менш талановитими виконавцями. В другому випадку вартість синхронізації, очевидно, буде нижчою, ніж у популярних композиторів та артистів. Все залежить від конкретної задачі та задуму саунд-продюсера, музичного продюсера чи режисера фільму.

Отже, музика завжди відігравала вирішальну роль у кіно. Зараз, у наш час, складно уявити собі кіно без саундтреку. І не лише тому, що це є розважальним елементом і частиною естетики твору. Музика врегульовує

сцени, створює напругу та маніпулює нашими емоціями. Музика є серйозним засобом впливу на нашу свідомість і творці кіно чудово це знають. Під час прослуховування будь-якої пісні або мелодії у кадрі (а іноді і просто звуків у потрібний момент), глядач обов'язково відчуває вплив на свій емоційний стан. І головним завданням творців саундтреку, на мою думку, є вдале поєднання картинки, музики та змісту для створення саме тієї атмосфери, якої прагне досягнути режисер кінофільму. Невдалий саундтрек може зіпсувати враження від якісно знятої кінокартини, у той час, як вміло підібрана та написана музика до фільму може справити незабутнє враження на глядача, підвищити рівень естетичного задоволення від перегляду, а інколи – навіть стати справжнім символом, своєрідним гімном або суперхітом поза контекстом фільму (набагато популярнішим, ніж сам фільм). Як, наприклад, та сама пісня Селін Діон «My Heart Will Go On» з фільму-катастрофи «Титанік» стала лейтмотивом вічного кохання, її знають і співають у всьому світі, або наша чарівна Одрі Хепберн з її піснею «Moon river» та головна музична тема цієї класики кінематографа, романтичної мелодрами «Сніданок у Тіффані». Недарма існує окрема номінація для найкращих пісень у фільмах і серіалах у багатьох престижних премій – «Оскар», «BAFTA», «Золотий глобус». Адже саундтрек є невід'ємною частиною кінотвору, тим елементом, який покращує фільм.

Отже, чи можна вважати саундтрек окремим музичним жанром? Якщо жанр відповідає на питання «для чого, навіщо потрібна ця музика», то ми маємо чітку відповідь: саундтрек існує для звукового/ музичного супроводу кінофільму. «Жанр – це реальний зв'язок музики з життям. Вальс, коліскова, симфонія, опера, рок-балада – все це музика, що в різних життєвих умовах виконує різні життєві функції.» [14]

Майже вся музика саундтреків існує для виконання конкретної задачі, якої немає в інших жанрах, і «працює» на підтримку «своїх» фільмів всіма можливими шляхами, використовуючи певні методи і навіть технології. Іншими словами, існує дуже сильний зв'язок, який об'єднує всі унікальні

саундтреки разом. На американському сайті, який присвячено музичним жанрам наведений список всіх можливих музичних жанрів, і серед них є окремо виділений саундтрек [38]. Більше того, саундтрек навіть має свої піджанри: зарубіжне кіно, саундтрек до фільму, мюзикли, оригінальний музичний супровід (або «скор», про який ми уже говорили), саундтрек, телевізійний саундтрек.

Отже, можемо сміливо відносити саундтрек до категорії окремого жанру. Жанр дуже глибоко характеризує мелодію. У цьому понятті міститься кілька моментів: музичні види, спосіб виконання музичної композиції, походження та умови виконання, сприйняття людиною.

Для того, щоб визначити жанр музики, необхідно акцентувати свою увагу на п'яти основних моментах: ритм, тональність мелодії, інструменти, що звучать, стилістика, а також приблизний часовий період створення композиції. Роль музики у фільмі залежить від конкретної задачі – дець це може бути просто легка фоновіа музика, а іноді потрібна композиція, яка виділяється, і тоді музика має окрему роль у фільмі, як ще один персонаж.

І ось люди почули композицію у кіно – і закохалися в цілий жанр. Коли ми чуємо знайому композицію у кіно – фільм сприймається зовсім по-іншому. Ця пісня може асоціюватися із конкретним періодом життя або подією, яка мала велике значення. І від характеру цієї події буде залежати сприйняття фільму або моменту у кіно. І це, до речі чудовий маркетинговий хід – дати людині ту саму мелодію, той момент її життя з певного періоду, за яким у неї ностальгія. Після такої емоції людина виходить зовсім іншою з кінотеатру і фільм уже не сприймається як ще один черговий блокбастер, це щось близьке, що навіяло спогади та змусило посміхнутися або посумувати. А якщо споживач любить музику конкретного композитора або гурту, він сто відсотково піде на фільм лише заради треку в ньому. Отже, бачимо на прикладах роль саундреку і його приховані можливості.

Першим чинником, що визначає характер саундреку щодо комерційного фільму, є жанр кіно. Фільми, що представляють той чи інший

жанр у чистому вигляді, зустрічаються рідко – зазвичай у них у різній пропорції поєднуються різні жанрові моделі, за кожною з яких закріплені свої музичні засоби. Типізованістю відрізняється і музичне втілення конкретних сценічних ситуацій, яким, зазвичай, відповідають певні музичні стилі. Крім того, практично в кожній сцені комерційного кінофільму відчутно прагнення кінематографістів схилити глядача до того чи іншого емоційного відгуку, і досягненню бажаного результату значною мірою сприяють афектні властивості музики. У голлівудському кінематографі є жанри, в яких музиці відводиться одне з основних місць у системі синтезу мистецтв. Значимість композитора, як і вимоги до комунікативної сторони його творчості, у цих випадках зростають. Практично всі авторські кінопартитури отримують свою реалізацію як частину фільму, що виходить у прокат, а також у вигляді саундтреку. Деякі музичні фрагменти набувають успішного концертного життя після прокату, причому в переважній більшості випадків це – оркестрові опуси. Якщо остання обставина нагадує практику створення симфонічної музики на основі опер та балетів, то саундтрек як такий у сучасній музичній культурі – явище нове.

РОЗДІЛ 2

ОБГРУНТУВАННЯ ТА АНАЛІЗ ТВОРЧОГО ПРОЄКТУ «МУЗИКА І КІНО: ОРИГІНАЛЬНІ САУНДТРЕКИ»

2.1. Розробка та етапи підготовки творчого проєкту «Музика і кіно: оригінальні саундтреки»

Кульмінаційним етапом роботи над музичним твором є його концертно-сценічне виконання. Публічна демонстрація результатів довгої та наполегливої роботи є великою відповідальністю, але це ще й можливість показати слухачеві твір, який сподобався з перших тактів знайомства з ним, можливість передати свою емоційну схвильованість художнім задумом та колам образів цього твору, свої відчуття та розуміння цієї музики. Відповідальність публічного виступу зростає в умовах навчального процесу, якщо це звітний концерт, на якому оцінюються досягнення звітного періоду і виставляється оцінка. Відомо, що концертний виступ потребує швидкої, максимальної концентрації психічної енергії під час разового виступу, емоційної та фізичної витривалості при публічному виконанні музичних творів, особливої мобілізації психічних, фізичних та інтелектуальних ресурсів та суворій внутрішньої дисципліни.

Підготовчим етапом до проведення концерту, в першу чергу, було складання плану, враховуючи всі необхідні фактори і деталі. Починати потрібно було з визначенням теми проєкту, бо від теми залежить, які саме твори можуть бути представленими в рамках концертної програми. У мене було декілька ідей щодо теми проєкту, і, проаналізувавши можливий репертуар для кожної з них, я зупинилася на двох темах. Після чого я

порадилась із керівником творчого проєкту та фінально було обрано тему «Музика і кіно: оригінальні саундтреки».

Ця тема є актуальною для мене, адже я захоплююсь кіномистецтвом та у мене є багато улюблених пісень-саундтреків в репертуарі, у кожному новому кінофільмі, що виходить на екран, я завжди знаходжу цікаву композицію, яка припадає мені до душі, яку я потім додаю до свого плейліста та співаю, я читаю про саундтреки, дізнаюся цікаві подробиці, відкриваю для себе нових виконавців та ознайомлююся з останніми трендами (адже сучасні продюсери вміють вдало використовувати тренди у кінофільмах, щоб вони були більш модними та цікавими публіці), цікавлюся останніми релізами та новинами із життя кіно і музики. Також ця тема видалася мені дуже вдалою через те, що можна обрати досить різноманітні композиції, охопивши різні епохи, різні стилі та жанри кінофільмів і самих пісень, можна досліджувати саундтреки, як в українських, так і в іноземних кінофільмах.

Безумовно, складаючи концертний репертуар я враховувала вимоги програми, найбільш актуальні завдання для розвитку своїх професійних якостей, свої вподобання та побажання, а також намагалася обирати ті твори, які дозволять якнайкраще продемонструвати мої досягнення за період навчання, на яких можна яскраво проявити мої найкращі особисті якості. Ступінь технічної та художньої складності цих творів не повинна була перевищувати виконавські можливості на даному етапі, але водночас було б корисно, щоб на виконанні цих творів можна було продемонструвати поступове професійне зростання. Саме такі твори дають можливість відчуті імпровізаційну свободу, яка є основним показником художньої та технічної

готовності програми. Така імпровізаційна свобода дозволяє насолоджуватися сценічним виконанням, що є необхідною умовою професійного зростання.

Отже, свою вокальну програму я складала за декількома принципами: за принципом вокальної зручності виконання творів; за принципом логічності представлення програми; за принципом розвитку драматургії дійства; за принципом технічних можливостей та зручності для всіх учасників концерту; за принципом історичної хронології (в українській програмі – починаючи з кінофільмів, в українській програмі, радянської доби, і до сучасних; в зарубіжній програмі – починаючи з класики світового кінематографа 60-х років і до сьогодення).

Саундтреки до концертної програми я відбирала лише з ігрового кіно, намагалася при цьому зробити програму цікавою та різноплановою – тому, підбирала пісні з різножанрових фільмів: тут і пісня із музичного фільму, фільму-концерту («Намалюй мені ніч» із фільму «Червона Рута»), і художній фільм («Вербовая дощечка» із фільму «Тіні забутих предків»), і ешен-трилер («Skyfall» з фільму «007: Координати “Skyfall”»), і бойовик («Think» з кінофільму «Джон Уік»), і мелодрама («Moon River» з фільму «Сніданок у Тіффані»), і драматичний істерн («Лишилася одна» з фільму «Дике поле»), і фантастичний супергеройський фільм (пісня «Everything Burns» з фільму «Фантастична четвірка»), і історично-патріотичний (пісня «Стежечка» з кінофільму «Крути-1918»). Так само і пісні було підібрані різножанрові. До репертуару увійшли 8 різнопланових творів, один із яких – дует, а другий – звучить у виконанні тріо.

Обрані твори було узгоджено з керівником проекту і розпочався найактивніший етап – підготовка до концерту. Мною було розроблено детальний сценарій концерту (Додаток 1), а також до кожної пісні був

описаний образ, який підходив під ту чи іншу епоху, стиль, події у фільмі, сюжет в пісні та відповідну атмосферу. Після того, як я визначилась із концертним залом та детально розписала сценарій, я почала співпрацювати із іншими учасниками концерту, які разом зі мною готували дует, тріо, допомагали мені з налаштуванням апаратури та акомпанували мені на роялі, який був в концертній залі. Також я подумала, що чудовою ідеєю було б замовити проєктор – і замовила його, для того, щоб демонструвати уривки із кінофільмів з саундтреками в залі під час виконання пісень. М'яке приглушене світло та трансляція на відкриту кришку рояля кадрів із кінофільмів мали створити інтимну затишну атмосферу знаходження в кінотеатрі. Також на майданчику, який я обрала в якості концертної зали, була гарна акустика, що є дуже важливим для якісного звуку.

Ідея концерту полягала в тому, що я, в якості конферансьє, буду вести свій власний концерт, розказуватиму про кожну пісню, робитиму підводки, іноді в такій трохи жартівливій манері, що зробить атмосферу на концерті більш вільною та дасть можливість гостям розслабитися та посміхнутися, а мені – трохи переключитися між піснями і зайняти словами і жартами паузи та мати трохи часу на зміну аксесуарів. В перервах між піснями я мала підходити до столика з аксесуарами, який стоїть неподалік від сцени, і спокійно з посмішкою, паралельно щось розказуючи, міняти образи. Для того, аби трохи полегшити це досить складне завдання, я найняла стиліста-візажиста, яка в день концерту допомагала мені створити образ, який би гармонійно підходив під всі пісні, а також вона асистувала мені під час самого виступу, подавала необхідні аксесуари, про які ми домовилися заздалегідь. Так, мій образ складався із елегантної чорної сукні з довгими рукавами, червоних класичних туфель на підборах та розпушеного волосся,

охайно укладеного в крупні кучері (Додаток 4). Макіяж також був не звичайний повсякденний, але і не занадто яскравий – класичні чорні стрілки та червоні губи, що підходили під будь-який з моїх концертних образів.

Щодо сценічних костюмів – оскільки я була ведучою на концерті, і треба було вкластися в певний хронометраж, моєю ідеєю було доповнювати мій основний образ характерними кожній пісні аксесуарами. Так, перед виконанням народної пісні «Вербовая дощечка» я поверх чорної сукні надягла традиційну українську розписану червону хустину, пісню «Намалюй мені ніч» – зняла хустку і була у своїй чорній сукні, перед рок-піснею «Лишилася одна» я перевдягнула взуття з класичних черевик на масивні чорні «Мартінси» на платформі та на сукню накинула шкіряну чорну куртку, в пісні «Стежечка» – накинула на сукню навстіж елегантне чорне довге пальто з міхом, а також у волосся вдягнула чорну велику розу на непомітному сталевому обідку, в пісні «Moon river» перевтілень було трохи більше: на сукню я вдягнула біле міхове манто на блискучій застібці, на руки – довгі чорні шовкові рукавиці з гудзиками, в руках я тримала довгий мундштук та на одній руці висіла маленька театральна чорна сумочка на застібці, – все це повністю відповідало образу головної героїні саундтреку, легендарної Одрі Гепберн, а також образ чудово доповнював білий рояль, з якого лунав акомпанемент під моє виконання; далі під час дуету «Everything burns» я була без аксесуарів, лише змінила сережки на великі срібні кільця, як у співачки Анастейши на відео з саундтреку; далі була оscarоносна пісня «Skyfall» з бондіани, де я так само була в чорній елегантній сукні, і на завершення – сучасна пісня «Think», під час якої я накинула на чорну сукню довгий чорний оверсайз піджак, що прекрасно доповнював мій образ.

Під час репетиційно-підготовчого періоду я паралельно замовила у дизайнера афішу до концерту (Додаток 3), яка потім була представлена в якості запрошення, а також інформативного матеріалу в моїх соціальних мережах, а також була наклеєна перед входом в залу та в самій концертній залі уже безпосередньо в день проведення заходу.

Заключним етапом підготовки до концерту стала фінальна репетиція та прогон всього концерту, із урахуванням хронометражу кожної текстової та музичної частини, особливостей концертного приміщення та драматургії концерту.

Дуже важливим моментом, який передувє виходу на сцену є входження в образ. Хоча в день концерту виконавець і живе в образах своєї концертної програми, але перед початком виступу необхідно викликати творчий, емоційно піднятий настрій. Це досягається шляхом згадування найбільш емоційно напружених та яскравих епізодів творів, характерних деталей музики. Дуже корисне згадування словесних характеристик музичних тем та епізодів.

Перед початком концерту важливо перевірити всі технічні моменти – чи справно працює мікрофон, чи увімкнена колонка та інша необхідна техніка, чи добре налаштований звук – для цього перед початком концерту обов'язково був проведений «саундчек». І 20 листопада 2021-го року у концертному залі «Universum Hall» відбулася презентація мого творчого проєкту – мій сольний концерт, присвячений темі: «Музика і кіно: оригінальні саундтреки».

2.2. Аналіз творів концертної програми до творчого проєкту на тему «Музика і кіно: оригінальні саундтреки»

Твір в ансамблевому виконанні «Вербовая дощечка».

Українська народна обрядова пісня «Вербовая дощечка» – перша композиція, що звучить під час концертної програми до творчого проєкту на тему «Музика і кіно: оригінальні саундтреки». Отже, роль цієї пісні у драматургії концерту має велике значення – вона відкриває концерт і розпочинає програму, вона емоційно налаштовує глядачів, задає концертний настрій.

«Вербовая дощечка» – пісня з українського радянського художнього кінофільму режисера Сергія Параджанова «Тіні забутих предків», створеного у 1964 році, це екранізація [однойменної повісті Михайла Коцюбинського](#). Фільм став еталоном "українського поетичного кіно", отримав міжнародне визнання: 39 міжнародних нагород і 28 призів на кінофестивалях у 21 країні світу (з них 24 – гран-прі). Не дивлячись на це, команду фільму переслідували за її позицію та українську мову у фільмі, а Київська прем'єра фільму, що обернулася політичною акцією – В'ячеслав Чорновіл, Василь Стус та Іван Дзюба виступили з протестом проти арештів інтелігенції, фактично знищила кар'єру Параджанова [39].

Завдяки режисеру Сергію Параджанову «Вербовая дощечка», після використання у фільмі, з фольклорної гаївки перетворилася на популярний хіт. У фільмі пісня звучить в епізоді, коли Іван після смерті коханої Марічки іде свататися до іншої жінки.

Пісня заворожує своєю обрядовою магією, ілюструє справжні традиції українського гуцульського села.

Це пісня календарнообрядового циклу, веснянка. Веснянки – цикл пісень, які співаються навесні і зазвичай супроводжуються певними активними рухами та танцями. У кожній області, у кожному українському селі рухи могли відрізнятися та гра могла трохи видозмінюватися, але суть її

лишається незміною – це символічний перехід нареченої через «місточок», тобто, з дівочого життя в заміжнє. Головна героїня пісні, Насточка, чекає, виглядає на свого милого. Текст пісні-гри так само варіюється від області до області, текст у пісні з саундтреку трохи коротший, ніж оригінал [9].

Це одна з тих давніх пісень, які не одне століття вже відлунюють поміж Карпат. Місцеві дівчата щиро вірили, що через цю «дощечку» прийде милий. Читається ніжна, й чиста, й несмілива мрія про судженого.

«Вербова дощечка» – весільна пісня, веснянка, гаївка, пісня-гра, яка часто виконувалася на весіллях. Ідея цієї гри-обряду полягала в тому, що дівчата ставали в два ряди, одна напроти одної та бралися за руки з тією, що напроти, утворюючи такий собі місточок-дощечку. І по цій дощечці проносили дівчину, яка символічно переходила не лише через «місточок», але й з дівочого життя в заміжнє. Також були варіанти гри, такі як: хоровод підковою, подібно до "Кривого танцю". А також, коли молоді люди ставали в пари хлопець-дівчина, одні за одними, і, тримаючись за руки, піднімали їх високо над головами, і через цей прохід йшов той, кому не вистачало пари і шукав собі пару, роз'єднуючи тих, хто тримається за руки. Новостворена пара знову йшла коридором вперед колони, а той, хто лишився без пари – знову шукає ітд.

«Вербову дощечку» багато співають і переспівують – від Марічки Бурмаки до пост-панків, українських рокерів Британії «The Ukrainians» із англійського Лідсу [40] та українського даркфолкового проєкту «Folkulaka» у стилі піратської пісні-шанті про сувору долю жіноцтва в лавах каперського флоту [41].

Фільм знімався в Карпатах, в одному з наймальовничіших місць України – у с. Криворівні, що в [Івано-Франківській області](#). В тих місцях, на Гуцульщині, і донині зберігся народний фольклор та давні українські обряди і звичаї. Композитором Параджанов обрав Мирослава Скорика, і вони разом шукали справжні українські фольклорні звучання, колорит, атмосферу і навіть возили місцевих до Києва на запис у студії, разом з усіма

автентичними інструментами: трембітами, дрибмами, сопілками-денцівками ітд. У масових та **обрядових** сценах фільму, в тому числі і в пісні «Вербовая дощечка» було задіяно мешканців села **Криворівні**. Саме у їхньому виконанні звучать також інші **народні пісні** й **закадрові тексти**.

В магістерському проєкті-концерті пісня виконується А капела, у складі тріо – разом зі мною співають дві солістки фольклорного гурту «Звучі Дочі». Пісня починається з проведенням спокійної мелодійної теми в партії солістки. Поступово приєднуються інші голоси.

Для цієї пісні характерне емоційне яскраве виконання, народна манера співу: щільне гучне грудне звучання, прямолінійний, близький звук, незначна вібрація голосу (як темброве забарвлення), дикція близька до розмовної мови.

Веснянки справді надзвичайно енергетичні, бо співаються десятками сильних молодих дівочих голосів. Ця різноманітна, глибоко психологічна та, як тепер кажуть, енергетична творчість властива була нашим далеким прабабусям – вони ж теж колись були дівчатами та молодими. Веснянкам притаманна повторна ритмічна побудова поетичного та музичного текстів.

Вербовая дощечка є народною піснею, а саме гаївкою. Тому ладотональний план від версії до версії помітно відрізняється. В обраному мною ансамблевому варіанті виконання пісні весь твір виконується у тональності А-moll. Голосоведення відбувається у основній партії, а підголоски гармонійно забарвлюють кожен куплет. Голоси додаються по черзі. Ладотональний план твору середньої насиченості, тому що в народній версії ця пісня використовувалась для супроводу обрядової гри і мала бути, відповідно, одноманітно-ритмічною та не перенасиченою складною поліфонією. Однак, в обраному мною варіанті виконання відчувається розвиток виразності за рахунок зміни гармонічного малюнку.

Пісня має чітку ритмічну повторювану структуру. Розмір - 2/4, типовий для пісень, що супроводжують прості ігри, або просту ритмічну роботу (збори врожаїв, ткацтво, тощо). Куплет складається з двох віршових рядків.

Перший куплет виконується одноголосно солістом, у фольклорному виконанні такий початок пісні називається «виводом» або «заспівом». У другому куплеті використано прийом остинатного басу, що тримається на першій ступені тональності (A-moll) і, як прийом музичної виразності, помітно додає драматургічної напруги. З третього куплету змінюється гармонічна структура за рахунок нижнього голосу партитури, що в кінці першого рядка куплету виводить нас у паралельний мажор (C-dur), додаючи оптимістичного та стійкого звучання. Аж потім з початку другого рядка одразу повертає нас у основну тональність (A-moll). Майже відсутні дисонуючі акорди і секундові інтонації.

Кульмінація твору досягається, здебільшого, за рахунок манери виконання: що на початку є рівномірною, у народній манері співу, щільному грудному звучанні і поступово ущільнюється додатковими голосами і динамічно розвивається. Закінчується пісня раптовим переходом від гармонійного двоголосся, гучного прямолінійного відкритого звука до тихої майже субтонової октави.

Пісня «Намалюй мені ніч».

Пісня з радянського телефільму, першого українського музичного фільму, фільму-концерту «Червона рута», що був знятий у 1971 році режисером Романом Олексів. Музику до цієї пісні написав чудовий композитор, автор музики більше ніж до 40 кінострічок – Мирослав Скорик. Слова пісні належать Миколі Петренку, виконує пісню у телефільмі співачка Софія Ротару. Сценарій фільму написали: Мирослав Скочиляс та Роман Олексів. Фільм знімали в Яремче. Костюми розробляла Алла Дутковська. Цікавий факт - на місці масовки у фільмі знімали звичайних відпочиваючих. Кінофільм триває 45 хвилин, він чорно-білий.

У фільмі знімалося багато знаменитих артистів тогочасної естради: Софія Ротару, Василь Зінкевич, Володимир Івасюк, Левко Дутковський, Назарій Яремчук, Анатолій Євдокименко.

Сюжет фільму наступний: дівчина Оксана з Карпат і молодий хлопець, шахтар Борис зустрічаються і знайомляться в поїзді «Донецьк-Верховина» і, звісно ж, закохуються. Потім їхні дороги на якийсь час розходяться, але Борис розшукує кохану в Карпатах і вони знову щасливі - висловлюють свої почуття у піснях.

Що ж до пісні «Намалюй мені ніч». Вона була спочатку написана у вигляді любовного вірша львівським поетом Миколою Петриненко. Він написав цей вірш своїй знайомій художниці. І якось показав своєму другові - композитору Мирославу Скорику, який у 1963 році написав на ці чудові слова музику для Люби Чайковської та ВІА «Веселі скрипки», і вийшов прекрасний блюз. вершиною популярності можна вважати участь пісні «Намалюй мені ніч» в найбільш престижній тоді телепередачі Радянського Союзу – «Блакитному вогнику». Уже пізніше цю пісню в «Червоній руті» заспівала Софія Ротару [42].

В цій і інших піснях для ВІА «Веселі скрипки» композитор започаткував новий напрямок української естрадної пісні, де поєднав українські інтонації та слово з ритмами джазу, танго, блюзу, халі-галі, боссанови, що панували тоді у світі, але були маловідомі в Україні. Пісня про кохання, лірична, інтелігентна, в стилі блюз-танго.

Під час концерту я виконувала цю пісню під акомпанемент роялю, в тональності a-moll. Доволі складна у виконанні, оскільки в пісні є як низькі, так і досить високі ноти (до другої октави) і треба вміти майстерно переходити з грудного у головний регістр, не втративши красу звучання. Також манера співу є характерною для тієї епохи.

Форма пісні: куплет, приспів, брідж, куплет, приспів. Розмір: 4/4 В куплеті гармонія рухається по функціях ладу: I - IV - V - I - III - I(7) - IV - I -IV - V. Перехід через побічний септакорд першої ступені у субдомінанту звучить для нас як розв'язання домінантсептакорду за кварто-квінтовым колом і додає різноманітності і виразності у гармонії куплету. Гармонія приспіву: I - IV - VII - III - V - I - II - V - I

За рахунок мелодії, що з перших нот приспіву іде вгору і підтримується ритмічною зміною гармоній, ця частина звучить кульмінаційно, на підйомі.

Ритмічно приспів не витримує однаковості форми всіх рядків та закінчується ніби на пів періоду. Гармонічна складова бріджу дуже помітно відрізняється від куплетної та приспівної. Маємо відхилення у F-dur, де паралельний мажор основної тональності (C-dur) стає домінантною функцією для F-dur.

I - VI - II - V - I - VI - I - II - V - I - III(dur) – VI - IV(#) - IV – VII, де від мажорної функції III ступені починається зворот, що вертає нас в основну тональність A-dur.

Пісня «Лишилася Одна».

Авторська пісня гурту «Брудні» з драматичного фантазмагоричного фільму-істерну «Дике Поле», знятого 2018 року за романом Сергія Жадана «Ворошиловград».

Головний герой – киянин Гера – повертається у забуте Богом рідне містечко, бо пропадає його брат, і лишилася заправка. Фільм описує надзвичайно типові для нашого часу і для тієї місцевості події, показує яскравих персонажів, у фільмі багато гумору, кохання, боротьби і чіткий меседж – треба боронити своє. Цікавим аспектом фільму є музика, і вона є характерною для жанру істерна. Концептуально уся музика ділиться у фільмі на два типи – «скор», який був написаний відомим піаністом Фімою Чупахіним, який наразі живе в Америці (її робота на саундтреком проходила в більшості дистанційно) та окремі пісні, що лунають у фільмі. Окремо можна виділити мелодію, що грає між двома різними за настроєм сценами стрічки – любовної (між Германом та Ольгою) та напруженої (підрив на заправці, «наїзд» місцевих авторитетів ітд). У фільмі часто звучить джаз Фіми Чупахіна, а також композиції відомого гурту «Даха Браха», і пісня «Лишилася одна».

Пісня була написана гуртом «Брудні» ще до виходу фільму. Гурт засновано 2015 року в Києві вокалістом та бас-гітаристом Данилою Чумаком, окрім нього у гурті також грає ударниця Наталя Галич. Брудні є блюз-рок гуртом, ще називають себе «гараж-бендом» і надихаються культовим бендом Nirvana. Дует брав участь у фестивалях «Файне місто», «Тарас Бульба» та Lviv Acoustic Fest, також вони є переможцями на музичному конкурсі Koza Music Battle 2017 у Тернополі, де змагалися найкращі молоді гурти з усієї країни. Трек «Лишилася одна» увійшов у дебютний міні-альбом «Чому Брудні?», 2017 року. Також пісня увійшла в дебютний повноформатний альбом «Київ», який вийшов у світ 23 жовтня 2018 року. Пісня увійшла до переліку саундтреків фільму «Дике поле» за романом Сергія Жадана «Ворошиловград». 2019 року «Брудні» стали спеціальним гостем концерту британського гурту Blood Red Shoes в українській столиці.

Тональність пісні: e-moll. Куплет звучить на тоніці. Гармонічно-мелодична схема куплету: I-III-IV --VI-I-III -- I-III-IV -- VI-I-III. В першій половині куплету електрогітари тримають одну гармонію, а бас ходить по ступенях «VI- VII - I». Гармонічно-мелодична схема приспіву: VI-I-III -- VII- II-IV. Пісня в оригіналі звучить дуже «брудно», як і сама назва гурту, трохи забагато басів та гітари і супроводжуючих шумів. Це створює атмосферу кінофільму.

Пісня «Стежечка»

Авторська пісня з патріотичного історичного фільму-екшену «Крути-1918» 2019 р., режисера Олексія Шапарева, музика та авторська адаптація тексту Івана Франка «Отсе тая стежечка» належить Христині Соловій, яка і виконала пісню у фільмі.

Ця історія є для мене дуже важливою та особистою, в тому числі через те, що у бою під Крутами під номером 23 у списку гімназистів був і героїчно загинув мій прадід – Іван Сорокевич. Бій під Крутами відбувся 16 січня 1918 року біля залізничної станції Крути. Цей бій тривав 5 годин між 4-тисячним

підрозділом російської Червоної гвардії та загonom із київських курсантів і козаків «Вільного козацтва», що загалом нараховував близько чотирьох сотень вояків. У бою під Крутами оборонці української державності призупинили наступ противника аж на чотири дні. Ця затримка ворога дала змогу українській делегації укласти Брест-Литовський мирний договір, який врятував молоду українську державність.

Пісня «Стежечка» у фільмі звучить темою любовного трикутника між рідними братами, які кохають одну жінку – Софію. Саме про це чуттєво співає сама авторка пісні у фільмі, Христина Соловій. Пісня красива, лірико-драматична, досить емоційна та ніжна. Тональність пісні: c-moll. В куплеті гармонія рухається по функціях ладу: I- VI - I - VI -- III-IV- V - I - IV – V. Далі - мелодійний програш: I - VI - I – VI. І далі куплет, такий, як перший. Потім приспів (двічі): VI - IV - I - (VI прохідна) - IV - V(moll) – I. Відхилень в інші тональності немає. В приспіві використовується мінорна домінанта, як засіб виразності, що додає драматизму. Імітація народної пісні по структурі, сучасна форма. В програші низхідна мелодія, що її покладено за зациклені гармонію тоніка і субдомінанта, додає відчуття «безнадійності і безпорадності». В куплетах зустрічається секундна інтонація між основною мелодією та фортепіанною на гітарною партіями. Відчувається напруженість, що цілком відповідає подіям, що розгортаються на екрані.

Пісня «Moon River»

Всім відома акторка Одрі Хепберн у 1961 році заспівала та зіграла на гітарі у кадрі пісню «Moon river», що стала головною музичною темою класики світового кінематографа, американської романтичної комедії «Сніданок у Тіффані», режисера Блейка Едвардса. Музику до цієї пісні написав Генрі Манчіні, слова – Джонні Мерсера.

У легендарному фільмі розповідається про трохи легковажну, і, водночас, чарівну Голлі Голайтлі, яку блискуче зіграла Одрі Гепберн. Історія створення цієї стрічки почалася зі скандалу, але в підсумку подарувала світові

мистецтва чимало важливого – від знаменитої «маленької чорної сукні» Givenchy до всім відомого хіта «Moon Light». Хоча спочатку продюсери фільму хвилювалися через відсутність у Хепберн достатньої вокальної підготовки, Манчіні зміг написати мелодію, яка відповідала її невеликому діапазону. Це призвело до створення дуже простої мелодії, яку так легко запам'ятати. Попри легендарний статус кіноакадеміки не надто високо оцінили цю романтичну комедію. Стрічка здобула лише дві премії «Оскар» – і обидві за саундтрек «Moon River». Однак світ міг і не почути цього хіта, оскільки знамениту сцену, де він звучить, хотіли вирізати з підсумкової версії фільму. Але Одрі Гепберн була категорично проти, і пісню все ж лишили у фільмі. Нажаль, пісня не увійшла в офіційний саундтрек і виконавицю навіть не вказали в титрах.

Мелодія легка, приємна і проста – всього десять рядків, але м'яка мелодія та романтичні слова перетворилися на мрійливий саундтрек до екранізації класики Трумена Капота «Сніданок у Тіффані». І, звичайно, його тисячі разів висвітлювали артисти, зокрема Енді Вільямс, Френк Сінатра, Джуді Гарленд та Арета Франклін.

Пісня виконується в тональності F-dur. Розмір: 4/4. У моєму виконанні під час концерту акомпанементом була не гітара, а рояль, це було фортепіанне аранжування в стилі свінг.

Пісня «Everything Burns».

«Everything Burns» – альтернативна рок-пісня, написана американським гітаристом Беном Муді та американською співачкою Анастейшею для саундтреку до фантастичного супергеройського фільму «Фантастична четвірка» 2005 року, режисера Тіма Сторі, за мотивами однойменних коміксів Marvel. Цю пісню на концерті я виконувала дуетом. Тональність пісні: Am.

Структура пісні наступна: куплет, повторювана чотири рази гармонійна послідовність: I - VII - V(moll) – VI; Приспів: VI - VII - I – VI -- IV - VII - I – VI -- IV - VII - I - VII - V(moll) – VII. Використовується мінорна домінанта.

Складність пісні полягає у тому, що жіноча партія вже зсередини пісні накладається на чоловічу і треба дуже уважно співати в тих моментах, щоб не збитися і це звучало дійсно гармонійно і красиво. Також вокальна партія доволі широка: від низьких, характерних для Анастейши нот до дуже високих на мелізмах в кінці пісні.

Пісня «Skyfall».

Перш ніж написати свою пісню до саундтреку, Адель наполягала на тому, щоб прочитати весь сценарій для кінофільму «007: Координати “Скайфол”».

У той час Адель була приголомшена успіхом свого другого, сповідального альбому. У 2011 та 2012 роках альбом 21 став найпопулярнішим у світі альбомом, якому приписують відродження всієї музичної індустрії. Пол Епворт якраз був співавтором і спродюсував могутній головний сингл «Rolling in the Deep», а пізніше Адель похвалила свого співвітчизника з Лондона за розширення її вокального діапазону та впевненості. Це зробило його вибір очевидним – він запросив для співробітництва над чимось таким неймовірним, як тема Бонда, свою знайому Адель, і негайно приступив до вивчення музичної формули пісень.

Перш ніж написати «Skyfall», Епворт переглянув перші 13 фільмів про Бонда і розбив елементи найкращих пісень, включаючи «Diamonds Are Forever» Ширлі Бессі (1971) та «Live and Let Die» Wings (1973), написану Полом Маккартні. Щоб створити мелодію для замовленої «драматичної балади», Епворт неодноразово посилював і звільняв напругу, щоб перегукнутися з темами фільму про «смерть і відродження». У приспіві висота звуку хвилююче злітає вгору, а Адель співає про падіння вниз. Пісня написана в тональності C-moll. Можна лише дивуватися тим, як цій пісні

вдалося звучати в стилі «Бонд», але не бути прямим повторенням попередніх тем про Бонда.

Протягом пісні звучить лише кілька акордів: Cm-Ab-Fm-Ab переважно. Однак є суттєва зміна акорду, яка відбувається на початку: Cm-Ab-F7-Ab. Саме використання F мажор дає нам вирішальну ноту, щоб створити один із типових «Бондових» фішек. Якщо ми візьмемо зараз лише верхню ноту цієї акордової прогресії (припускаючи, що кожен акорд має C, як найнижчу ноту), ми отримаємо цю мелодію. G-Ab-A-Ab – і це звучить дуже в стилі «Бонда». Пісня має сильну гармонію F7 в цей вирішальний момент. Багато тем Бонда, які були до цього, залишилися на іншому акорді, що складається з C-Eb-A – без F. Це може бути Cm1b, який не мав би сили цього F акорду. Ще одна річ, яка відбувається далі – це цікавий «поворот» (II-V-I) D7-G7-cm. Акорд D7 був би досить дивним, якби перед ним не з'явився F7. Натуральний A в акорді F готує нас до акорду D7, який також містить натуральний A.

Епворт боявся, що Адель вважатиме музику занадто похмурою, але їй вона сподобалася. Вона написала перший варіант куплету та приспіву протягом 10 хвилин після зустрічі з ним у студії. Задача тексту полягала в тому, щоб романтика лірики відображала стосунки Бонда з його країною та MI-6. Його внутрішній конфлікт очевидний у таких рядках, як: «Ти можеш мати мій номер, ти можеш взяти моє ім'я, але ти ніколи не матимеш мого серця». (Додаток №5)

Адель, працюючи над треком, який починається з фортепіанного соло і розростається до оркестру з 77 учасників (у комплекті з гонгом), показала потужний вокал. Вона також зазначала, що вагітність поглибила її голос. Під час роботи над піснею, вона вже була на великому терміні вагітності [43].

Зірка фільму Деніел Крейг каже, що плакав, коли вперше почув пісню: «З перших тактів я одразу дізнався, – сказав він. «Тоді пролунав голос, і це було саме те, чого я хотів із самого початку. Він ставав кращим і кращим, тому що ідеально підходив фільму. Насправді, чим більше ми знімали, тим більше він вписувався» [44].

Пісня «Think».

Пісня «Think» гурту «Kaleida» з OST до американського бойовика «Джон Уік», першої його частини, є завершальною композицією концерту.

Образ загадковості та фатальності, що навіяний стилістикою фільму та саме тієї сцени, де грає саундтрек, я передаю, надягаючи в якості аксесуару довгий чорний піджак-оверсайз, що чудово пасує до елегантної чорної сукні та класичних чорних туфель на підборах і розпущеного волосся. Все просто, лаконічно і стильно. Отже, образ витримано.

Американський екшен-трилер, бойовик розповідає нам історію найманого вбивці у відставці, якого неперевершено грає Кіану Рівз. Перша частина фільму, де звучить саундтрек «Think», була знята в 2014 році режисерами Девідом Лейтчем та Чаа Стахельські. Вся кіносерія «Джон Уік» складається із трьох бойовиків, і загалом протягом всіх трьох частин у кадрі було вбито близько 299 людей Джоном Уіком і велика частина – саме під час цієї пісні. Ось такий він, американський екшен. Автори пісні – Джек Елліот та Дон Маркотте. Саундтрек у кадрі звучить під постріли головного героя. Пісня починає грати на початку сцени в більярдному клубі Red Circle, де персонаж Кіану тихо усуває охоронців того, на кого він полює. Пісня передає приховані емоції та напругу під час сцени, чергуючи її з відчуттям «розслабленості», яка ідеально поєднується з прохолодною атмосферою клубу біля басейну та танцювального ритму пісні. Джон Уік професійно і безжально вбиває будь-кого, хто стане між ним та його жертвою під пісню про кохання. Він воліє помститися за смерть коханої дружини та свого песика, якого перед смертю подарувала йому дружина. Мінімалістська структура пісні навмисно протиставлена сценам насильства, в яких вона використовується.

Послухавши слова пісні (Додаток 5, №8), ми розуміємо, що йдеться про кохання, про безпорадну закоханість («ти взяв мене в свої руки») у того, хто

далекий від справжніх почуттів, хто ніколи не любив, хто все ще в темряві («ти завжди в темряві» і «дай мені те, що ти не знаєш»). Прекрасний жіночий голос, що співає пісню благає того, кого любить, помітити її і полюбити, повторюючи приспів («Думай про мене»), також здається, що вона знає, що той, кого вона любить, зрештою відповідь на почуття («Ти знаєш, що це вийде»).

Пісню співає Лондонський дует «Kaleida» – електропоп-дует, сформований у 2013 році. У 2014 році блискучий трек з їхнього дебютного EP пролунав у саундтреку бойовика «John Wick», що додало групі неабиякої популярності. Після чого у 2015 році гурт випустив свій дебютний EP «Think», в який увійшла пісня з саундтреку. У гурті вокалістка Кристина Вуд та клавішниця і продюсерка Сіселі Гоулдер, і їхня успішна формула – мікс теплого, оксамитового вокалу Кристини з м'якими, але дикими мелодіями Сіселі.

Гоулдер продюсувала альбом у той спосіб, якому бракує гостроти та напруженості, але не бракує темного заглиблення, задумливого відчуття. У багатьох треках звук найкраще описати як бульбашковий, але це дивний, темний вид бульбашки. Перкусія дуже легка, не чутно пульсуючого удару. «Think» дійсно виділяється: використання трикутника та перкусії, що звучить схоже до хлопків, робить пісню органічною, незважаючи на те, що вона майже повністю електронна. Пісня м'яка й витончена, вона досить м'яка для електропопу та додає драматизму за допомогою вокалу та бурхливих шумів. Це чудовий варіант треку для того, щоб чути його на задньому плані, коли ви збираєтеся знімати в когось стилі Кіану, стримані пісні заспокоють героя, який переслідує поганих хлопців.

Вступ у пісні на дві гармонії, що є тонікою та VII ст. Куплет залишається на мінімалістичній гармонії I та VII ступені. У передприспіві ці дві гармонії міняються місцями у ритмічній послідовності, і стає VII – I. Приспів: чотири рази повторюваний гармонійний хід: I - III - VI - V(7). У третьому рядку приспіву функція VI ступені міняється на субдомінанту, що

створює різноманітність гармонійного забарвлення приспіву та вирівнює тяжіння між функціями.

В пісні «Think» чудово поєднуються низькі, теплі ноти з вищими, більш чіткими грудними або мікстовими. Вокал – це те, що додає пісні драматизму, оскільки музика залишається глибокою, тонкою та м'якою, в той же час має магічний ефект.

ВИСНОВКИ

У ході роботи над творчим проектом на тему: «Музика і кіно: оригінальні саундтреки» – як теоретичною, так і практичною його частинами, було досліджено поняття оригінального саундтреку, як окремого жанру, було визначено його роль у кіномистецтві та сучасному музичному мистецтві, а також розроблено готовий продукт: повноцінний сольний музичний концерт згідно теми, який було створено, як результат опрацювання теми.

Було розглянуто роль музики у кіномистецтві та їхній взаємозв'язок. Різноманіття кіножанрів дозволило дослідити, якими є особливості оригінальних саундтреків для кожного з них, які елементи, стильові особливості, засоби виразності, яка драматургія та вокальні і інструментальні особливості притаманні різним саундтрекам – від ліричних мелодійних до рокових та драйвових композицій. Враховуючи це, і був таким чином організований і проведений концерт. Глядачі змогли потрапити в різні епохи, відчувати радість і сум, змогли зазирнути у фантастичний світ кіно та музики та прожити історії героїв разом і до кінця. У концерті було продемонстровано, як українську, так і зарубіжну частину, кожна з яких складалась із чотирьох пісень-саундтреків з різних епох та в різних стилях.

Також в роботі було проведено аналіз концертних творів, тож, можна ознайомитися з кожною композицією більш детально.

Українська народна календарно-обрядова веснянка, гаївка «Вербовая дощечка» із класичного радянського кіно, культового фільму «Тіні забутих предків» відкривала концерт і налаштовувала слухачів на певний емоційний стан, переносила на деякий час в гуцульське українське село з фантастичними краєвидами Криворівні та давніми автентичними співами і обрядами, пісня була виконана у складі тріо, а капела, де основна партія заспівувала і тримала основну музичну тему твору а дві інші грайливо нібито водили хоровод своїми голосами.

Далі звучав український романс «Намалюй мені ніч» у ритмі танго-блюз, що був саундтреком із першого українського музичного фільму-концерту «Червона Рута», романс захоував з перших акордів та малював

чарівне нічне небо і інтелігентну розмову про кохання, пісня виконувалась під акомпонемент роялю, що давало змогу ще більше поринути в атмосферу 70-х років.

Далі романтичну ліричну композицію змінювала різка, драйвова рокова пісня «Лишилася одна» сучасного гараж-бенду «Брудні» із саундтрека до сучасного кінофільма-істерна «Дике поле», глядачі мали змогу трохи переключитися під динамічну композицію та акомпанемент електрогітар і барабанів і послухати пронизуючий вокал та, знову ж таки, любовна лірика була присутньою в пісні але вже зовсім у іншій, більш агресивній манері виконання.

Завершувала українську частину концерту драматична пісня «Стежечка», авторська композиція Христини Соловій до сучасного історично-патріотичного фільму «Крути-1918», більш напружена, у пісні відчувався крик душі, нерозділена любов, і все це під час війни в ті нелегкі часи та драматичні обставини.

Далі ми переходили до зарубіжної частини концерту, який відкривала легка, добра та проста за своєю структурою та вокальною технікою пісня «Moon river» з класики світового кінематографу «Сніданок у Тіффані», пісня дарувала позитивний настрій, в ній йшлося про дружбу, про мандрівки та казкову подорож до райдуги, про яку може думати лише дивний мрійник, як от головна героїня фільму, яка і виконувала пісню в кадрі – Одрі Гепберн. Після цього звучав стрімкий дует «Everything burns» з американського супергеройського фільму «Фантастична четвірка», і одразу ж змінювався класикою Голівуду, піснею «Skyfall» з кінофільму-екшена «007 “Координати Скайфол”». Завершувала програму стильна сучасна пісня «Think» гурту «Kaleida» з бойовика «Джон Уік» з Кіану Рівз у головній ролі.

В цілому, можна зробити висновок, що результати творчого проєкту «Музика і кіно: оригінальні саундтреки» дозволили творити чудовий концерт та відтворити на практиці теоретичні засади і опрацювання наявних

інформаційних джерел з надзвичайно цікавої та актуальної на мою думку теми.

Схожість

Джерела з Інтернету

43

1	https://vogue.ua/ua/article/culture/kino/5-interesnyh-faktov-pro-film-zavtrak-u-tiffani.html	0.51%
2	https://filippienko.blogspot.com/2019/01	0.49%
3	https://www.pisni.org.ua/persons/2104.html	0.49%
4	https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D1%80%D1%83%D0%B4%D0%BD%D1%96	0.35%
5	http://ekhsuir.kspu.edu/bitstream/handle/123456789/11664/Tahtay_fped_2020.pdf?sequence=1&isAllowed=y	0.11%
6	http://ekhsuir.kspu.edu/bitstream/handle/123456789/13291/Dolya_pedfak_2020.pdf?sequence=1&isAllowed=y	0.08%
7	http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/4994/Dis.pdf?sequence=4&isAllowed=y	0.08%

37 джерел

Цитати

Цитати

12

1 «The Graduate» (1968)

2 «Музика і кіно: оригінальні саундтреки»

3 «Музика і кіно: оригінальні саундтреки»

4 «Музика і кіно: оригінальні саундтреки»

5 «фонограма, звукова доріжка (зазвичай до фільму)»

6 «музичний супровід до фільму, вистави, комп'ютерної гри тощо»

7 «музика, яка відтворюється під час фільму чи телевізійної програми, або носій з цією музикою»

8 «саундтрек до фільму – це добірка записаних пісень, які супроводжують фільм. Ця музична добірка може включати оригінальні пісні або вже існуючі пісні, які відтворювалися під час фільму або були спеціально записані для фільму.»

9 «Найкращий саундтрек для візуальних медіа»

10 «чуття епохи джазу з роману Ф. Скотта Фіцджеральда на музичні еквіваленти нашого часу»

11 «Музика і кіно: оригінальні саундтреки»

12 «Ти можеш мати мій номер, ти можеш взяти моє ім'я, але ти ніколи не матимеш мого серця»